

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักปลัดเทศบาลตำบลคูเมือง
(งานวัฒนธรรมท้องถิ่น)
อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น พื้นความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคน ในท้องถิ่นมีการเรียนรู้และถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

1. **ด้านเกษตรกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์ /การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น
2. **ด้านหัตถกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น จักสาน งานแกะหนังตะลุง งานทอผ้าด้วยมือ งานเย็บปักถักร้อย งานทอหวีไชน เป็นต้น
3. **ด้านอุตสาหกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา
4. **ด้านการแพทย์แผนไทย** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร) การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอตาแยชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแดด) เป็นต้น
5. **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การทำทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น
6. **ด้านศิลปกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว ลาตัด ลิเก หมอลำ โนรา เป็นต้น
7. **ด้านภาษาและวรรณกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ ภาษาถิ่น หนังสือ ตารา ตาหรับอาหาร งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและ ร้อยกรอง เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น
8. **ด้านศาสนาและพิธีกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ ของชุมชนนั้นๆ พิธีกรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรม มนุษย์ในสังคมที่เจริญแล้วต่างก็มีประเพณี และพิธีกรรมที่เฉพาะของตน พิธีกรรมเป็นเครื่องชี้ถึงความสามัคคีความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของคนในชาติ สำหรับประเทศไทยซึ่งคนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธนั้น พิธีกรรมส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับเรื่องของศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร การไหว้พระสวดมนต์ การทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อและหลักการของพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น พิธีกรรมที่เกี่ยวกับศาสนานี้เรียกว่า ศาสนาพิธี

สาขาที่๑

ด้านเกษตรกรรม

ชื่อ - สกุล	นางอรรณพ ชุมศรี
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	๘๒ หมู่ที่๖ บ้านดงเกลือ ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	ทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่

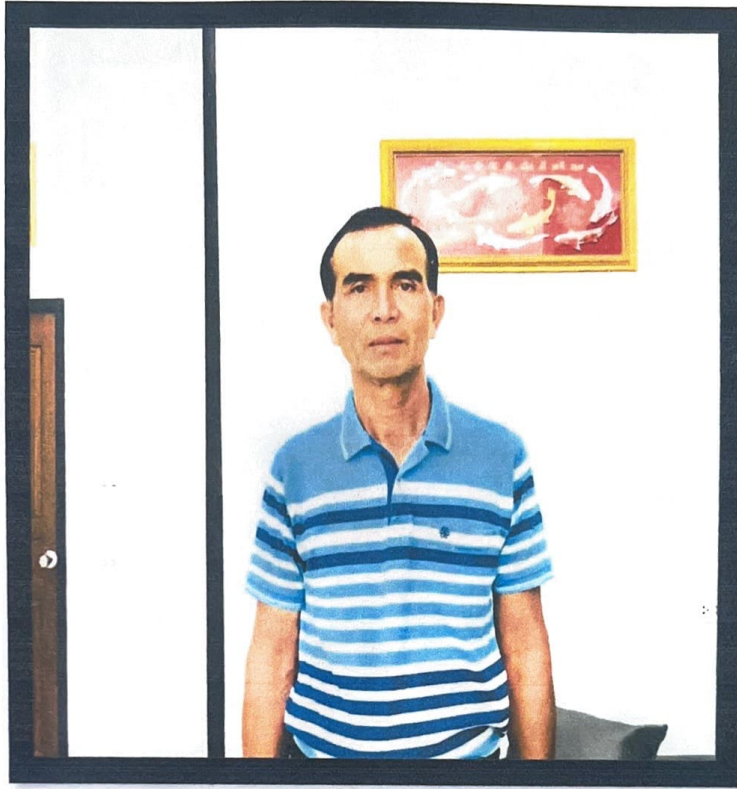
สาขาที่๒

ด้านหัตถกรรม

ชื่อ - สกุล	นางโม่ง แสนศรี
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	๒๐ หมู่ที่๔ บ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	ทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย

สาขาที่๓
ด้านอุตสาหกรรม

ชื่อ - สกุล	นายสุเทพ อะทาโส
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	หมู่ที่๔ บ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	สานตะกร้าจากเครือเถาวัลย์

สาขาที่๔

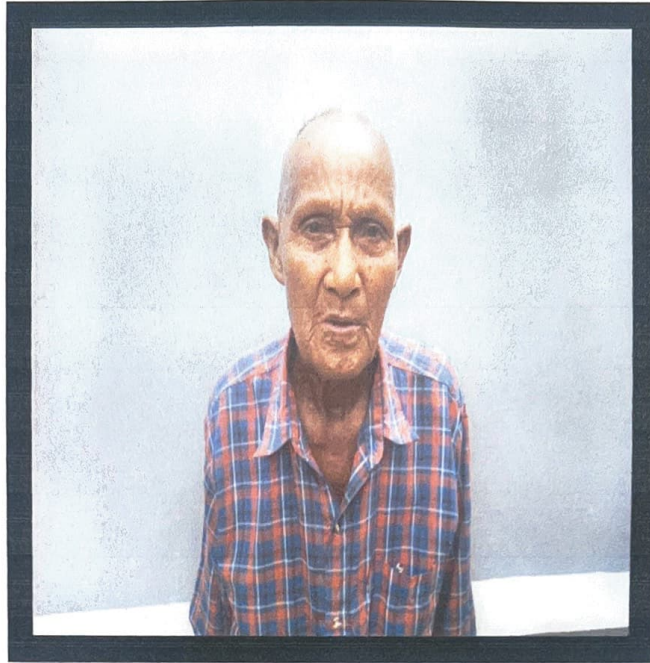
ด้านการแพทย์ไทย

ชื่อ - สกุล	นางณัฏชา ดวงเสนาะ
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	๗๓ หมู่ที่ ๖ บ้านดงเกลลือ ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	นวดแผนไทย

สาขาที่๕

ด้านการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อ - สกุล	สต.ชาน โคชา
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	หมู่ที่๔ บ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สาขาที่๖
ด้านศิลปกรรม

ชื่อ - สกุล	นางบังอร แสนหลาบคำ
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	หมู่ที่๗ บ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	นาฏศิลป์ไทย

สาขาที่๗
ด้านภาษาและวรรณกรรม

ชื่อ - สกุล	นางสีดา โพรสูง
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	หมู่ที่๗ บ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	พูดภาษาโบราณ ภาษาถิ่น ตำรา

สาขาที่๘

ด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม

ชื่อ - สกุล	นายน้อย ยอดดี
ที่อยู่อาศัย/ที่ประกอบกิจการ	หมู่ที่๙ บ้านศรีคูเมือง ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ความสามารถพิเศษ	หมอพราหมณ์ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม